

Róòmù Fi Ìran Múlẹ̀—Nọ́nbà Keji

Ìdánimò Róòmù Òde-Òní àti Ìran Àsọtẹ̀lẹ̀ ní Àwọn Ojọ̀ Ikeyìn

Jeff Pippenger

2024-07-05

Àti ní àkókò wọnyẹn, ọ̀pọ̀ èniyàn yòò dide sí ọ̀ba gúúsù; àwọn ọ̀lọ̀sà nínú àwọn èniyàn rẹ̀ yòò sì gbé ara wọn ga láti fi mú ìran náà dúró; sùgbọ̀n wọn yòò ṣubú. Danieli 11:14.

Ìdánimò tó péye ti agbára náà ní ojọ̀ ikeyìn tí a ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ gégé bí Róòmù Òde-Òní, àti nítorí náà agbára tí “ń fi ìran náà múlẹ̀,” jẹ́ ohun pàtàkì tí ó sì ní í ṣe pẹ̀lú ìgbàlà. Ó dúró fún apá kan nínú ilàna ìdánwò ikeyìn ti egbèrún m̀erínlélógórin àti ọ̀kẹ̀ m̀erín náà. Ọ̀rọ̀ náà “ìran” nínú esè náà ni ọ̀rọ̀ Heberu kan náà tí Solomonì lò nígbà tí ó sọ idí tí àwọn èniyàn Ọ̀lọ̀run fi ń sègbé.

Níbi tí ìran kò sí, àwọn èniyàn a sègbé; sùgbọ̀n ẹ̀ni tí ó pa ọ̀fin mó, aláyọ̀ ni í ṣe. Òwe 29:18.

Gbogbo àwọn wòlìí ń sọ ní kedere jùlọ̀ nípa àwọn ojọ̀ ikeyìn ju àkókò miiran kankan nínú itàn mímọ̀ lẹ̀, àti ikilọ̀ Solomonì nípa àìní láti ní “ìran” jẹ́ ọ̀ràn iyè tàbí ikú. Ọ̀títọ̀ máa ń pín, ó sì máa ń mú kí èyà mèjì ti àwọn olùjosin wà. Nínú esè náà, èyà kan wà tí ń sègbé, àti èyà kan tí ó fi ayọ̀ pa ọ̀fin mó. Sùgbọ̀n, ó yẹ kí a kíyèsí pé, imòrán Solomonì ni a fi sí inú àyíká ìjàngbọ̀n lórí “òtítọ̀.” Ó tún wà nínú àyíká àkàwé àwọn wúndiá m̀ewáá, nítorí àkàwé àwọn wúndiá m̀ewáá jẹ́ àpẹ̀júwe pàtàkì tí iríri àwọn èniyàn Ọ̀lọ̀run ní àwọn ojọ̀ ikeyìn.

Òmùgò máa ń sọ gbogbo ohun tó wà ní ọ̀kàn rẹ̀ jáde: sùgbọ̀n ọ̀lọ̀gbọ̀n a pa á mó títi di ìgbà tí ó tó lẹ̀yìn náà. Bí alákoòso bá fetí sí irọ̀, gbogbo àwọn iranṣe rẹ̀ á di ẹ̀ni búburú. Tálàkà àti onítanjẹ̀ pàdẹ̀ ara wọn pọ̀: Olúwa ni ó ń tan ojú àwọn méjèjì sílẹ̀. Ọ̀ba tí ń ṣe idájọ̀ tálàkà pẹ̀lú ọ̀títọ̀, itẹ̀ rẹ̀ ni a ó fi múlẹ̀ títi láé. Ọ̀pá àti ibáwí ń fún ní ogbọ̀n: sùgbọ̀n ọ̀mọ̀ tí a fi sílẹ̀ fún ara rẹ̀ ń mú iyá rẹ̀ wá sí itijú. Nígbà tí àwọn èniyàn búburú bá pọ̀ sí i, ìrékojá a pọ̀ sí i: sùgbọ̀n àwọn olódodo yòò rí iṣubú wọn. Bá ọ̀mọ̀ rẹ̀ wí, yòò sì fún ọ̀ ní isinmi; bẹ̀ẹ̀ ni yòò mú inú didùn wá fún ọ̀kàn rẹ̀. Níbi tí ìran kò bá sí, àwọn èniyàn a sègbé: sùgbọ̀n ẹ̀ni tí ó pa ọ̀fin mó, aláyọ̀ ni í ṣe. Òwe 29:11–18.

Kí í ṣe ète mi láti fi ika tọ̀ka sí àwọn tí wọn lè ní imò tàbí òye tó yàtò sí tẹ̀mi nípa Róòmù Òde-Òní. Ète mi ni láti fi hàn pé Solomonì ń sọ̀rọ̀ sí oríṣííríṣíí mèjì àwọn olùjosin, èyí tí ó pe ní “ọ̀lọ̀gbọ̀n” àti “òmòrán.” “Òmòrán” náà ni a tún mò sí “èniyàn búburú.” Àwọn wúndiá ọ̀lọ̀gbọ̀n àti aṣiwèrè inú ọ̀we náà ni a tún fi hàn nínú ilà àsọtẹ̀lẹ̀ Dániẹ̀lì orí kejilá gégé bí àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n àti àwọn èniyàn búburú.

A ó sọ ọ̀pọ̀ di mímọ̀, a ó sì sọ wọn di funfun, a ó sì dán wọn wò; sùgbọ̀n àwọn ẹ̀ni búburú yòò máa hùwà búburú: kò sì sí ẹ̀ni kankan nínú àwọn ẹ̀ni búburú tí yòò lóye; sùgbọ̀n àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n yòò lóye. Danieli 12:10.

Sólómónì àti Dániẹ̀lì fara mó ara wọn, nítorí gbogbo ẹ̀rì àsọtẹ̀lẹ̀ wà ní ibámu ní àwọn ojọ̀ ikeyìn. Àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n lóye “ibísí imò.”

Àwọn tí ó jẹ ọlóbón yòò sì tàn bí ìmọlẹ̀ òfúrufú; àti àwọn tí ń mú ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn padà sí òdodo yòò dà bí àwọn iràwò títí ayérayé. Sùgbón iwọ, Dániẹ̀lì, pa àwọn ọ̀rò nàà mọ, kí o sì dì èdìdì sí iwé nàà, títí di àsìkò iparí: ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ yòò máa sàré káàkiri, imọ yòò sì pọ sí i. Danieli 12:3, 4.

Èsẹ̀ kẹwáá ń sàfihàn ilàna idánwò igbésè mètá tí ń yọ àwọn wúndiá, àwọn tí a pè láti wà láàrín ọgórùn-ún mērindínlógójì egbèrún nàà. Nínú ọ̀ràn méjèjè, ilàna iyọ̀ àti idánwò nàà dá lóri bóyá àwọn wúndiá nàà lóye imúgbòrò imò (iran nàà) tí a tú sílẹ̀ ní àkókò ọ̀pin ní ọ̀dún 1989.

“Àkókò ọ̀pin” ní àwọn ojọ̀ ikeyin jẹ ọ̀dún 1989, nígbà tí a tú esẹ̀ ogójì títí dé esẹ̀ mārùn-únlélógójì nínú Dániẹ̀lì mọkànlá sílẹ̀. Nígbà nàà ni a fi idí rẹ̀ múlẹ̀ pé kókó-ẹ̀kọ̀ àwọn esẹ̀ nàà ni idide àti iṣubú ikeyin ti ọ̀ba àrìwá. Nígbà nàà ni a tún fi idí rẹ̀ múlẹ̀ pé ọ̀ba àrìwá nínú àwọn esẹ̀ nàà ni agbára pòòpù ti àwọn ojọ̀ ikeyin. Ìmísí kí í lò ọ̀rò nàà “Modern Rome” rára. Èmi ni mo dá ọ̀rò nàà sílẹ̀, láti sojú fún agbára pòòpù ti àwọn ojọ̀ ikeyin, nítorí ní ti àsọtẹ̀lẹ̀ “modern” ń sojú fún àwọn ojọ̀ ikeyin. Ellen White kò lò ọ̀rò nàà “Modern Rome” rára.

Àwọn iwòye tí kò tọ̀ wà nípa eni tí ọ̀ba àrìwá dúró fún nínú àwọn esẹ̀ mēfà ikeyin ti Dániẹ̀lì mọkànlá, sùgbón òye kan soṣo ni ó tọ̀. Òye pé ọ̀ba àrìwá nínú àwọn esẹ̀ wònyí ni agbára papal ni a mú jáde láti inú ọ̀pọ̀ eléríi àsọtẹ̀lẹ̀. Èsẹ̀ ogójì bèrẹ̀ nípa fífi hàn pé ipá papacy gba ọ̀gbé ikú kan ní ọ̀dún 1798, léyìn nàà esẹ̀ mọkànlélógójì títí dé mētálélógójì fi àwọn iṣisẹ̀pọ̀ agbára tí ó ní í ṣe pèlú imúlárada ọ̀gbé ikú nàà hàn. Èsẹ̀ mērínlélógójì sàpẹ̀júwe ifransẹ̀ tí ó mú papacy bínú gidigidi, tí ó sì darí sí esẹ̀ mārùnlélógójì nígbà tí agbára papal bá dé ọ̀pin rẹ̀ ikeyin àti pípé. Iran tí a tú èdìdì rẹ̀ sílẹ̀ ní 1989 ni iran igbẹga àti iṣubú ikeyin ti agbára papal ní àwọn ojọ̀ ikeyin. Iran nàà ni imúpòsì imò tí ó ń mú jáde tí ó sì ń fi hàn àwọn ẹ̀ka olùjosin méjì, gégé bí itewógbà wọn tàbí ikòsílẹ̀ wọn sí imò tí ó wà nínú àwọn esẹ̀ wònyí.

Gégé bí ó ti wà nínú orí kan nàà gan-an níbi tí ilòsìwájú imò ti tú sílẹ̀ ní ọ̀dún 1989, “àwọn ọ̀lọ̀sà èniyàn rẹ,” tí wọn “gbé ara wọn ga” tí wọn sì “ṣubú” ní ikeyin, ni àmì àsọtẹ̀lẹ̀ tí ó fi “iran” nàà múlẹ̀. Nínú iyaṣọtò ikeyin, ibèèrè idánwò àkókò ni eni tí a sàfihàn gégé bí “àwọn ọ̀lọ̀sà èniyàn rẹ,” nítorí pé àwọn ni àmì àsọtẹ̀lẹ̀ tí ó fi “iran” nàà múlẹ̀. Sẹ̀ àwọn ọ̀lọ̀sà nàà ni agbára pòòpù, tàbí orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà ni?

Àwọn iwé Dániẹ̀lì àti Ìfihàn jẹ iwé kan nàà, wọn sì sojú eléríi méjì ti ilà àsọtẹ̀lẹ̀ kan nàà. Dániẹ̀lì ni ibèrẹ̀, Ìfihàn sì ni ọ̀pin; papò, wọn sojú eléríi méjì ti òtító tí a tú sílẹ̀ ní àkókò ọ̀pin ní ọ̀dún 1989.

Dániẹ̀lì sàpẹ̀júwe ilàna iwènùmọ̀ tí a mú jáde nígbà tí Kinnìùn ẹ̀yà Júda tú èdìdì kúrò lóri esẹ̀ ogójì títí dé mārùnlélógójì ní ọ̀dún 1989. Ní àkókò nàà ni ilàna idánwò kan bèrẹ̀ láti pinnu àti láti fi hàn eni tí yòò jẹ “àwọn àlùfáà” tí wọn dá àwọn èniyàn mājẹmú sílẹ̀, eni tí wọn jẹ ọgórùn-ún kan àti egbèrún mērínlélógójì ní àwọn ojọ̀ ikeyin. Hósèà sì fi kún un pé àwọn tí wọn kọ imúgbòrò imò ti àwọn ojọ̀ ikeyin yòò má di ọkan nínú àwọn àlùfáà tí wọn jẹ ọgórùn-ún kan àti egbèrún mērínlélógójì nàà.

A pa àwọn èniyàn mi run nítorí àìní imò: nítorí tí iwọ ti kọ imò sílẹ̀, èmi nàà yòò kọ ọ̀ sílẹ̀, kí iwọ má bàa jẹ àlùfáà fún mi mọ: níwọn bí iwọ ti gbàgbé òfin Ọlórùn rẹ, èmi nàà yòò gbàgbé àwọn ọmọ rẹ. Hosea 4:6.

Ìwé Ìfihàn fi hàn pé imọ́ tí a ti sí sílẹ̀ tí ẹgbẹ́ kan sì kọ, ló mú kí a kọ wọn sílẹ̀ diẹ́ kí àkókò idánwò tó parí.

Ó sì wí fún mi pé, Má ẹ fi èdidi di ọ̀rọ̀ àsoṭelẹ̀ iwé yìi; nitorí àkókò náà ti súnmọ́ etílẹ̀. Ẹni tí kò ẹ̀ ọ̀dodo, jẹ́ kí ó máa ẹ̀ àìṣòdodo sí i: àti ẹni tí ó jẹ́ ẹ̀lẹ́gbin, jẹ́ kí ó máa jẹ́ ẹ̀lẹ́gbin sí i: àti ẹni tí ó jẹ́ olódodo, jẹ́ kí ó máa ẹ̀ ọ̀dodo sí i: àti ẹni tí ó jẹ́ mímọ́, jẹ́ kí ó máa jẹ́ mímọ́ sí i. Ifihan 22:10, 11.

Ìtàn àwọn Míléràiti n sàfihàn itàn ẹgbẹ̀rún lónà ogórùn-ún kan lé m̀erínlélógójì, àti pèlú ara wọn, àwọn Míléràiti àti ẹgbẹ̀rún lónà ogórùn-ún kan lé m̀erínlélógójì n sojú ibèrẹ̀ àti iparí ihinrere àti isẹ̀ àwọn ángẹ̀lì m̀eta ti Ìfihàn orí kẹrinlá. Àwọn itàn tí ó bá ara wọn mu wònyí n fi àwọn isẹ̀lẹ̀ tí ó ní í ẹ̀ pèlú ipipade àkókò idánwò hàn. A ti sàpẹ̀rẹ̀ isẹ̀ àwọn itàn méjèjèjì nípasẹ̀ Èlìjà àti Jòhánù Oníbatísí.

“Pèlú iwariri, William Miller bèrẹ̀ sí í sí àwọn àsírí ijoba Olórun sílẹ̀ fún àwọn èniyàn, ó sì n mú àwọn olùgbò rẹ̀ kojá nípasẹ̀ àwọn àsoṭelẹ̀ dé ipadàbò keji Kristi. Pèlú gbogbo isapá tí ó ẹ̀, agbára rẹ̀ n pọ̀ sí i. Gégé bí Johanu Oníbatísiti ẹ̀ jẹ́ akíyèsí ibòwá àkókò Jesu, tí ó sì pèsè ọ̀nà fún wíwá Rẹ̀, bèrẹ̀ náà ni William Miller àti àwọn tí wọn darapọ̀ mọ́ ọ̀n ẹ̀ kéde ibòwá keji Omọ Olórun.” Early Writings, 229, 230.

Ihinrere àwọn omọ́lẹ́yìn Miller dá “àwọn isẹ̀lẹ̀” tí ó ní ibàṣepọ̀ pèlú ipèkun àkókò oore-ọ̀fẹ́ mọ̀, gégé bí a ti sàfihàn wọn nínú Elijah àti Johanu Oníbatiste méjèjèjì.

“Ó ẹ̀ pàtàkì kí a jí èniyàn sí ewu wọn; kí a sì ru wọn sókè láti pèsè ara wọn sílẹ̀ fún àwọn isẹ̀lẹ̀ olólá tó ní í ẹ̀ pèlú iparí àkókò oore-ọ̀fẹ́.” The Great Controversy, 310.

Ní ọ̀dún 1989, pèlú ishubú Soviet Union, apá iwé Dániẹ̀lì tí ó ní ibàṣepọ̀ pèlú àwọn ojọ́ ikeyìn ni a tú sílẹ̀, ilàna idánwò kan sì bèrẹ̀. Idánwò náà dá lórí agbára tàbí àìlera àwọn èniyàn Olórun láti lóye tàbí láti kọ́ imúgbòdòrò imọ́ tí a sojú fún nínú ẹ̀sẹ̀ m̀fà ikeyìn ti orí kọ̀kànlá iwé Dániẹ̀lì; àwọn ẹ̀sẹ̀ tí n darí sí ẹ̀sẹ̀ kin-in-ní ti orí kejilá, èyí tí ó n fi “iparí àkókò idánwò” hàn. Nígbà náà ni a tú ihin-isẹ̀ “àwọn isẹ̀lẹ̀ tí ó ní ibàṣepọ̀ pèlú iparí àkókò idánwò” sílẹ̀, isẹ̀ àwọn tí wọn jẹ́ olùdíje láti jẹ́ “àwọn àlùfàà” ti ogórùn-ún m̀erínlélógójì ẹgbẹ̀rún sì bèrẹ̀. Isẹ̀ wọn ni láti “lóye” àti láti kéde ihin-isẹ̀ tí a sojú fún nínú àyọ̀kà náà. Ihin-isẹ̀ náà àti isẹ̀ ti ogórùn-ún m̀erínlélógójì ẹgbẹ̀rún náà ni láti fi ihin-isẹ̀ tí a tú sílẹ̀ hàn, kí a lè jí àwọn èniyàn sókè “láti pèsè ara wọn fún àwọn isẹ̀lẹ̀ olólá tí ó ní ibàṣepọ̀ pèlú iparí àkókò idánwò.”

“Ní ọ̀nì, nínú ẹ̀mí àti agbára Èlìjà àti ti Jòhánù Onítẹ̀bọ̀mì, àwọn ọ̀jíṣẹ̀ tí Olórun ti yàn n pe akíyèsí ayé kan tí a ti di mọ́ idájó sí àwọn isẹ̀lẹ̀ pàtàkì tí yóò ẹ̀lẹ̀ láipé, ní ibàṣepọ̀ pèlú àwọn wákàtí ikeyìn àkókò idánwò àti pípahàn Kristi Jésù gégé bí Oba àwọn oba àti Olúwa àwọn olúwa. Láipé, a ọ̀ ẹ̀ idájó gbogbo èniyàn gégé bí isẹ̀ tí wọn ti ẹ̀ nínú ara. Wákàtí idájó Olórun ti dé, ó sì jẹ́ pé lórí àwọn omọ́ ijo Rẹ̀ lórí ilẹ̀-ayé ni ojúṣe pàtàkì náà wà láti fi ikilọ́ fún àwọn tí wọn dúró bí ẹ̀ni pé lórí etí iparun ayérayé gan-an. Fún gbogbo èniyàn ní gbogbo ayé tí yóò fetí sí i, a gbọ̀dọ́ mú àwọn ilàna tí ó wà ní ewu nínú ijà nílá tí a n jagun náà hàn gbangba, àwọn ilàna tí ayànmọ́ gbogbo aráyé gbé lé.” Prophets and Kings, 715, 716.

Ìtàn Johanu Oníbatisimu àti ti Kristi, pèlú itàn àwọn Millerite, n sàfihàn ihin-ìṣẹ̀ àti ìṣẹ̀ àwọn ọgórùn-ún kan àti ẹgbẹ̀rún mérénlélógójì. Johanu àti Kristi méjèjèlì lóye ihin-ìṣẹ̀ wọn gégé bí ohun tí n sojú iparí àkókò ànfààní.

Sùgbón nígbà tí ó rí ọ̀pọ̀ àwọn Farisi àti Sadusi tí wọn n bọ̀ wá sí iribomi rẹ̀, ó wí fún wọn pé, Èyin iran paramólẹ̀, ta ni ó kilò fún yín láti sá kúrò nínú ibínú tí n bọ̀? Mátíù 3:7.

Kristi sàpẹ̀rẹ̀ iparun Jerusalemu, iparun kan nàà tí Johanu ti kilò fún àwọn Júù onìjàngbòn pé ó n bọ̀. Jésù lo iparun nàà gégé bí ààmì “ibínú” tí ó bèrẹ̀ nígbà tí Òun, gégé bí Míkàèlì, dide ní Dánièlì orí kejilá, ẹ̀ṣẹ̀ kìn-ín-ní.

“Kristi rí nínú Jerusalemu àmì ayé tí a ti mú le nínú àìgbàgbọ̀ àti ìṣòtẹ̀, tí ó sì n yára lọ láti padé àwọn idájọ̀ ẹ̀san Ọlórùn. Àwọn ibànújẹ̀ ti iran èniyàn tí ó ṣubú, tí n kó inira bá ọkàn Rẹ̀, mú kí igbe kikoro tí ó pọ̀ jù nàà jáde kúrò ní ètè Rẹ̀. Ó rí àkòsílẹ̀ ẹ̀ṣẹ̀ tí a kọ̀ sínú iyà èniyàn, omijé, àti ẹ̀jẹ̀; ọkàn Rẹ̀ sì kún fún àánú ailopin sí àwọn tí a pón lójú àti àwọn tí n jìyà lóri ilẹ̀ ayé; ó n sàifé gidigidi láti túbọ̀ ràn gbogbo wọn lówó. Sùgbón àní ọwọ̀ Rẹ̀ pàápàá kò lè dá isàn ibànújẹ̀ èniyàn padà; diẹ̀ ni yóò wá Orisun iranlówó kan soṣo wọn. Ó ṣe tán láti da ọkàn Rẹ̀ sílẹ̀ títí dé ikú, láti mú igbàlà wá sínú àyè iwọn wọn; sùgbón diẹ̀ ni yóò tọ̀ Ọ̀ wá kí wọn lè ní iyè.

“Ọ̀la-ńlá ọ̀run nínú omijé! Omọ Ọlórùn aláilópin ní idààmú nínú ẹ̀mí, a tẹ̀ ẹ̀ ba pèlú irora ọkàn! Iran nàà kún gbogbo ọ̀run fún iyàlẹ̀nu. Iran nàà fi iwà ẹ̀ṣẹ̀ tí ó pọ̀ jùlọ̀ hàn sí wa; ó fi hàn bí ìṣẹ̀ igbàlà àwọn ẹ̀lẹ̀bi kúrò nínú àbájáde irékojá ọ̀fin Ọlórùn ti le tó, àní fún Agbára Aláilópin pàápàá. Jésù, nígbà tí ó n wo iran ikeyin, rí ayé tí a dì mọ̀ nínú ẹ̀tàn kan tí ó jọ̀ èyí tí ó fa iparun Jerusalemu. Ẹ̀ṣẹ̀ ńlá àwọn Júù ni ikòsílẹ̀ wọn sí Kristi; ẹ̀ṣẹ̀ ńlá ayé Kristeni yóò jẹ̀ ikòsílẹ̀ wọn sí ọ̀fin Ọlórùn, ipilẹ̀ ijoba Rẹ̀ ní ọ̀run àti ayé. A ọ̀ò kẹ̀gàn àwọn ilàna Jèhófà, a ó sì ka wọn sí asán. Àwọn mílìonù tí ó wá nínú ẹ̀rú ẹ̀ṣẹ̀, àwọn ẹ̀rú Sátàni, tí a yàn sílẹ̀ láti jìyà ikú keji, yóò kọ̀ láti feti sí àwọn ọ̀rọ̀ ọ̀títọ̀ ní ojọ̀ ibèwò wọn. Ifójú tí ó burú gidigidi! Ìmúra-ẹ̀tàn àjẹ̀jì!” The Great Controversy, 22.

Ifiranṣẹ̀ ikilò tí Jòhànù Oníbatisí kẹ̀de, àti pèlú ti Kristi, jẹ̀ ifiranṣẹ̀ ikilò kan nàà; gégé bí ifiranṣẹ̀ ikilò àwọn Míléráítì nàà ṣe jẹ̀ ifiranṣẹ̀ kan nàà tí n fi àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ tí ó ní í ṣe pèlú pípadé àyè idánwò hàn, èyí tí ẹgbẹ̀rún mérénlélógójì [144,000] yóò kẹ̀de. Ẹ̀lẹ̀rìí mẹ̀ta ni wọ̀nyí: Jòhànù Oníbatisí, Kristi, àti àwọn Míléráítì, tí wọn n jẹ̀rìí pé ìṣẹ̀ àti ifiranṣẹ̀ ẹgbẹ̀rún mérénlélógójì [144,000] jẹ̀ ilàna idánwò iyè tàbí ikú, tí a mú ṣe nípasẹ̀ ibùkún ìmọ̀ tí a tú sílẹ̀ ní ọ̀dún 1989. Ifiranṣẹ̀ tí a tú sílẹ̀ ní àsikò nàà ni iran ojọ̀ ikeyin tí àwọn ọ̀lọgbòn gbòdò lóye bí wọn bá fẹ̀ jẹ̀ “àwọn àlùfáá” tí ó dá ẹgbẹ̀rún mérénlélógójì [144,000] nàà pọ̀. Bí àwọn olùdíje wọ̀nyí kò bá lóye iran nàà, a n dá wọn mọ̀ gégé bí ẹ̀ni búburú, tàbí gégé bí aṣiwèrè, wọn yóò sì sẹ̀gbé. A kò wọn sílẹ̀, àti àwọn omọ wọn pèlú, ní ibámu pèlú ikòsílẹ̀ wọn sí iran nàà tí í ṣe ibùkún ìmọ̀.

Ọ̀rọ̀ Ọlórùn fi hàn pé Róòmù ni agbára nàà tí n gbé ara rẹ̀ ga, tí n kó ohun-iní àwọn èniyàn Ọlórùn lọ, lẹ́yìn nàà sì ṣubú, ó sì fi iran nàà múlẹ̀. Ibèèrè bóyá Róòmù Òde-Òní ni agbára pòòpù tàbí Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà ni idánwò nàà tí n fi hàn bóyá àwọn olùdíje wọ̀nyen jẹ̀ wúndiá ọ̀lọgbòn tàbí wúndiá òmùgò. Idánwò nàà jẹ̀ idánwò àṣòtẹ̀lẹ̀ tí a ti yọ̀ jáde láti inú iwé Dánièlì, èyí tí a sì tún jẹ̀rìí sí lẹ́yìn nàà, tí a sì mú dé pípe nínú iwé Ifihàn. Kókó-ọ̀rọ̀ Róòmù Òde-Òní kì í ṣe yíyan lásán láàárín agbára pòòpù tàbí Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà; ó jẹ̀ idánwò ikeyin fún ẹgbẹ̀rún mérénlélógórin

[144,000]. Ó jẹ idánwò àsọtélé, a sì lè ní òye rẹ ní ọ̀nà tó tọ́, nítorí pé ó kó sínú ara rẹ̀ gbogbo àşojú ilàà idánwò ikeyin tí a gbé kalẹ̀ nínú ẹ̀rí àsọtélé mímọ́ tí Olórún.

Ilana idánwò ti àkókò Johanu Oníbatìsì àti ti Kristi ní a ti mú jáde láti inú iwé Dániẹ̀lì, gégé bí ilana idánwò ti àkókò àwọn Millerites pẹ̀lú ti rí bẹ̀. Gégé bí idánwò àsọtélé, ọ̀nà tí a fi ní ń fí òtítọ́ múlẹ̀ ẹ̀ pàtàkì gan-an kí àwọn olùdíje wònyẹn lè ló ó ní òtítọ́, gégé bí ó ti ẹ̀ pàtàkì pẹ̀lú pé kí wọn kan dì mọ́ iwòye tó tọ́ nípa ẹ̀ni tí Romu Òde-Òní jẹ. Bí a bá wo idánimọ́ tó tọ́ ti Romu Òde-Òní, tàbí lílo ọ̀nà işẹ̀ tó tọ́, àwọn ohun èlò mèjèjèjì nínú idánwò nàà ní a ti gbé kalẹ̀ sínú iwé Dániẹ̀lì. Nínú Dániẹ̀lì orí kííní, Dániẹ̀lì la ọ̀nà rẹ̀ kojá nípasẹ̀ ilana idánwò onípẹ̀ta kan tó bẹ̀rẹ̀ pẹ̀lú oúnjẹ, lẹ́yìn nàà idánwò nípa írísí ojú, tí idánwò míràn sì tẹ̀ lé e tí Nebukadinésàrí ẹ̀, ẹ̀ni tí ó jẹ̀ àmì Bíbẹ̀lì tí Oba Àríwá, agbára pòòpù ti àwọn ojọ́ ikeyin.

Ní ti àwọn omọ́ méréin wònyí, Olórún fún wọn ní imọ́ àti òye nínú gbogbo ẹ̀kọ́ àti ogbón; Dániẹ̀lì sì ní òye nínú gbogbo iran àti àlá. Nígba nàà, ní ọ̀pin àwọn ojọ́ tí oba ti pàşẹ̀ pé kí a mú wọn wólẹ̀, olórí àwọn iwẹ̀fá sì mú wọn wá síwájú Nebukadinésàrí. Oba sì bá wọn sọ̀rọ̀; nínú wọn gbogbo, a kò sì rí ẹ̀nikan tí ó dàbí Dániẹ̀lì, Hananíà, Míşáẹ̀lì, àti Asàríà: nítorí nàà ni wọn fí dúró níwájú oba. Nínú gbogbo ọ̀ràn ogbón àti òye tí oba béèrè lówó wọn, ó rí wọn pé wọn sà̀n ju gbogbo àwọn onídán àti àwọn awòràwọ́ tí ó wà ní gbogbo ijọba rẹ̀ lọ ní ilọ́po mẹ̀wáà. Dániẹ̀lì 1:17–20.

“Ní ọ̀pin àwọn ojọ́,” ẹ̀yí tí ó jẹ̀, ní ti àsọtélé, àwọn ojọ́ ikeyin nígbà tí a dán egbèrún mọ̀kànlá-dín-lógòrin àti egbèrún méréinlélógóji wò, a rí Dániẹ̀lì àti àwọn akíkanjú mẹ̀ta nàà pé wọn “sà̀n ní ilọ́po mẹ̀wáà ju gbogbo àwọn onídán àti àwọn awòràwọ́ tí ó wà ní gbogbo ijọba rẹ̀ lọ,” Dániẹ̀lì sì ní “imọ́ nípa gbogbo iran àti àlá.” Dániẹ̀lì dúró fún egbèrún mọ̀kànlá-dín-lógòrin àti egbèrún méréinlélógóji nàà, àwọn tí ó, ní àwọn ojọ́ ikeyin, lóye ilọ́sívájú imọ́ tí ó dé nígbà tí Kristi, gégé bí Kinniún ẹ̀yà Júdà, şì “apá yẹn nínú iwé Dániẹ̀lì tí ó ní í ẹ̀ pẹ̀lú àwọn ojọ́ ikeyin,” ní ọ̀dún 1989.

Dániẹ̀lì kì í ẹ̀ pé ó kàn ní òye ju àwọn ẹ̀lómíràn lọ nípa àlá àti iran nìkan, sùgbón ó ní “òye nínú gbogbo iran àti àlá.” Ó şojú fún àwọn tí ń lo ọ̀nà ilàà lórí ilàà, nítorí ọ̀nà yẹn ni ó mú “gbogbo iran àti àlá” jọ sínú írántí kan şoşo tí ó ní işòkan. Íránşẹ̀ nàà tí ó mú gbogbo àlá àti iran jọ sínú ilà àsọtélé kan şoşo ní fí “àwọn işẹ̀lẹ̀ tí ó ní íbàşepọ́ pẹ̀lú iparí àkókò idánwò” hàn. A fi ifídí múlẹ̀ íránşẹ̀ nàà nípasẹ̀ àmì àsọtélé tí í ẹ̀ Róòmù Òde-Òní, agbára nàà tí ń gbé ara rẹ̀ ga, tí ń kó àwọn ẹ̀niyàn Olórún lònkà, tí ó sì şubú.

Agbára nàà lè jẹ̀ idásílẹ̀ nípa lílo ọ̀nà ilàà tó tọ́ nìkan. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ́ àwọn tí wọn jẹ́wọ́ pé àwọn ń kẹ̀kọ̀ Bíbẹ̀lì kọ ọ̀nà ilàà “ilà lórí ilà,” àti pé diẹ̀ nínú àwọn tí wọn tún jẹ́wọ́ pé àwọn ń lò ó, máa ń lo àwọn ọ̀fin tí ó dá ọ̀nà ilàà “ilà lórí ilà” nàà sílẹ̀ ní ọ̀nà tí kò tọ́. Àwọn ọ̀fin wònyí ni àwọn Millerite kọ̀kọ́ fí sínú àkòşílẹ̀ gbangba, a sì ti kilò şáájú fún àwọn ẹ̀niyàn Olórún ikeyin pé àwọn tí wọn jẹ́ àwọn ojíşẹ̀ angẹ̀lì kẹ̀ta ní tòótọ́ yòò máa lo àwọn ọ̀fin William Miller fún ìtumọ́ àsọtélé.

“Àwọn tí wọn wà nínú işẹ̀ ikéde işẹ̀-íránşẹ̀ ángẹ̀lì kẹ̀ta ń wá inú Ìwé Mímọ́ gégé bí ètò kan nàà tí Bàbá Miller gbà.” Review and Herald, November 25, 1884.

William Miller şojú ibèrẹ̀ àwọn ángẹ̀lì mẹ̀ta ti Ìfihàn orí kẹ̀rinlá, a sì şàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ Johanu Oníbatìsìtì, ẹ̀ni tí ó jẹ́ ibèrẹ̀ íránşẹ̀ nàà tí Kristi jẹ́ iparí rẹ̀. Arabinrin White fi hàn gbangba pé ó ń

ṣètò ìbámu tààrà lááárín ilàna ìdánwò Johanu Oníbatisiti sí Kristi àti ilàna ìdánwò àwọn àngẹ̀lì mẹ̀ta. Johanu bèrẹ̀ ìránṣẹ̀ nàà, kò sì dì díẹ̀ ṣáájú agbelebu, nígbà tí Kristi ti mú àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn Rẹ̀ lọ sí Kesarea Filipi, tí Jesu sì ṣẹ̀ṣẹ̀ fi àwọn kíkún-kún ọ̀rọ̀ ìránṣẹ̀ nàà tí Johanu ti bèrẹ̀ kún un. Òtító àkókó (ìbèrẹ̀) tí Johanu tọ̀ka sí nígbà tí ó rí Kristi ni ìdámọ̀ Kristi gẹ́gẹ̀ bí Ọ̀dọ̀-Àgùntàn Ọ̀lórún tí ó mú ẹ̀ṣẹ̀ ayé kúrò.

A ṣe nńkan wọ̀nyí ní Bethabara ní òkè Jọ̀dàni, níbi tí Johanu ti n ṣe ìribọ̀mi. Ní ojọ̀ kejì Johanu rí Jẹ̀sù tí n tọ̀ wá, ó sì wí pé, Wò ó, Ọ̀dọ̀-àgùntàn Ọ̀lórún, ẹ̀ni tí ó kó ẹ̀ṣẹ̀ ayé kúrò. Ẹ̀yí ni ẹ̀ni tí mo sọ nípa rẹ̀ pé, Lẹ̀yìn mi ni ọ̀kúnrin kan n bọ̀, ẹ̀ni tí a fi ṣáájú mi: nítorí ó ti wá ṣáájú mi. Johanu 1:28–30.

Nígbà nàà ni àkókò ìdánwò ọ̀dún mẹ̀ta àtààbò nàà bèrẹ̀, ẹ̀yí tí ó parí ní orí àgbélébùú. Lẹ̀yìn tí a pa Johanu ṣáájú àgbélébùú, Jẹ̀sù sì bèrẹ̀ sí í ṣàlàyé gbólóhùn àkókó gan-an tí Johanu sọ.

Nígbà tí Jẹ̀sù dé agbègbè Kesarea Filipi, ó bi àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn rẹ̀ pé, “Ta ni àwọn ẹ̀niyàn n wí pé ẹ̀mi Ọ̀mọ̀ ẹ̀niyàn jẹ?” Wọn sì wí pé, “Àwọn kan ní iwọ̀ ni Johanu Oníbatisi; àwọn miiran ní iwọ̀ ni Elijah; àwọn miiran sì ní Jeremiah, tàbí ọ̀kan nínú àwọn wòlú.” Ó wí fún wọn pé, “Sùgbọ̀n ẹ̀yin nàà, ta ni ẹ̀yin n wí pé ẹ̀mi jẹ?” Simoni Peteru sì dáhùn pé, “Iwọ̀ ni Kristi, Ọ̀mọ̀ Ọ̀lórún aláàyè.” Jẹ̀sù sì dáhùn, ó sì wí fún un pé, “Alábùkún ni iwọ̀, Simoni Barjona: nítorí ẹ̀ran ara àti ẹ̀jẹ̀ kò fi ẹ̀yí hàn fún ọ̀, bí kò ṣe Baba mi tí ó wá ní ọ̀run. Ẹ̀mi nàà sì wí fún ọ̀ pé, iwọ̀ ni Peteru, àti lóri àpáta yíi ni ẹ̀mi yóò kọ̀ ijọ̀ mi; àwọn ẹ̀nu-ọ̀nà ọ̀run àpáàdi kì yóò sì borí rẹ̀. Ẹ̀mi yóò sì fi àwọn kọ̀kọ̀rọ̀ ijọ̀ba ọ̀run fún ọ̀: ohunkóhun tí iwọ̀ bá dè ní ayé ni a ó dè ní ọ̀run: ohunkóhun tí iwọ̀ bá tú ní ayé ni a ó tú ní ọ̀run.” Nígbà nàà ni ó pàṣẹ̀ gidigidi fún àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn rẹ̀ pé kí wọn má ṣe sọ fún ẹ̀nikẹ̀ni pé ọ̀un ni Jẹ̀sù Kristi. Látí ìgbà nàà lọ̀ ni Jẹ̀sù bèrẹ̀ sí í fi hàn fún àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn rẹ̀ bí ó ti yẹ̀ kí ó lọ̀ sí Jerusalemu, kí ó sì jìyà ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ohun lówọ̀ àwọn àgbàgbà àti àwọn olórí àlùfáà àti àwọn akòwé, kí a sì pa á, kí ó sì jí dide ní ojọ̀ kẹ̀ta. Matteu 16:13–21.

Kesariya Filipi ni orúkọ Panium ní àkókò Kristi, a sì mọ̀ Panium nínú ẹ̀ṣẹ̀ tí ó tẹ̀lé ẹ̀ṣẹ̀ kẹ̀rinlá tí Dániẹ̀lì mọ̀kánlá, níbi tí a ti mú àwọn ọ̀lọ̀ṣà ẹ̀niyàn rẹ̀ wólé, àwọn tí n gbé ara wọn ga, sùgbọ̀n tí wọn ṣubú. Ìhìnrere Johanu Oníbatisiti, tí ó jẹ̀ amísí àti pípé, ni ìhìnrere ní ìbèrẹ̀ tí ó sojú fún ìhìnrere àwọn Millerite, ẹ̀yí tí a ti fi àwọn ọ̀fin Miller múlẹ̀. Ìhìnrere Kristi ní iparí, tí a kọ̀ sórí ìhìnrere Johanu tí a sì mú un gbòòrò sí i, sì jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ ìhìnrere ní iparí tí àwọn àngẹ̀lì mẹ̀ta, ẹ̀yí tí ó dá lóri àwọn ọ̀fin Miller àti lóri àwọn kúnrẹ̀rẹ̀ tí a fi kún ìhìnrere Miller nígbà tí ọ̀nà ilàna ilà lóri ilà bá dé iparí.

Látí dé sí ọ̀ye tí kò tọ̀ nípa ààmì tí ó fi àfihàn nàà múlẹ̀ pẹ̀lú ààmì Róòmù Ọ̀de-Ọ̀ní, ó bá àwọn tí ó wá nínú itàn Kristi mu, àwọn tí wọn kọ̀ ìhìnrere àgbélébùú nàà. A jẹ̀ kí a mọ̀ pé àwọn Júù tí wọn kọ̀ ìhìnrere Johanu Oníbatisiti kò lè rí ànfààní kankan nínú ẹ̀kọ̀ Jesu, àti pé itàn àwọn Júù wọ̀nyẹn tí wọn ṣe ohun nàà gan-an jẹ̀ aṣojú àwọn tí wọn kọ̀ ìhìnrere àngẹ̀lì àkókó. Àwọn ọ̀mọ̀lẹ̀yìn Miller dá àwọn ọ̀lọ̀ṣà àwọn ẹ̀niyàn rẹ̀ mọ̀, ẹ̀yí tí mo wá pé ní àwọn ọ̀rọ̀ wọ̀nyí lẹ̀yìn nàà pé, “Róòmù Ọ̀de-Ọ̀ní,” gẹ́gẹ̀ bí agbára pòòpù.

A ó máa bá àwọn ìṣàkíyèsí wọ̀nyí lọ̀ nínú àpilẹ̀kọ̀ tó kàn.